

ข้อสอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ข้อสอบกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (สำหรับนักเรียน)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

สอบประจำภาคการศึกษาที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๘

ชื่อ นามสกุล

เลขประจำตัวสอบ โรงเรียน

สอบวันที่ เดือน พ.ศ.

คะแนนเต็ม ๓๐ คะแนน

ฝ่ายโครงการพัฒนาการวัดและประเมินผล สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)

เวลาสอบ ๖๐ นาที

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้อง (คะแนนเต็ม ๒๐ คะแนน)

อ่านเรื่องต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ ๑-๔

ประเพณียี่เป็ง เป็นประเพณีสำคัญของชาวล้านนาที่จัดในวันเพ็ญเดือนสอง ซึ่งเดือนสองทางจันทรคติของล้านนา จะตรงกับเดือนสิบสองของภาคกลาง

ในภาษาคำเมืองของทางเหนือ “ยี่” แปลว่า สอง และคำว่า “เป็ง” หมายถึง เพ็ญ หรือพระจันทร์เต็มดวง ดังนั้นจึงหมายถึงประเพณีพระจันทร์เต็มดวงในเดือนสอง

โดยในพงศาวดารโยนกและจามเทวี มีบันทึกว่าครั้งหนึ่งได้เกิดอหิวาตกโรคขึ้นในแคว้นหริภุญไชย ทำให้ชาวเมืองต้องอพยพไปอยู่เมืองหงสาวดี นานถึง ๖ ปี จึงจะเดินทางกลับมายังบ้านเมืองเดิมได้ เมื่อเวลาเวียนมาถึงวันที่จากบ้านจากเมืองไป จึงได้มีการทำกระถางใส่เครื่องสักการบูชาธูปเทียนลอยตามน้ำ เพื่อให้ไปถึงญาติพี่น้องที่ล่วงลับไป เรียกว่า การลอยโขมด หรือลอยไฟ

ในงานบุญยี่เป็งยังมีการเทศน์มหาชาติ ผู้คนจะออกมาตักแตงบ้านเรือน วัดวาอาราม และถนนหนทางด้วยต้นกล้วย อ้อย ทางมะพร้าว ดอกไม้ ตุงช่อประทีปและชักโคมยี่เป็งแบบต่าง ๆ ขึ้นเป็นพุทธบูชา ยามค่ำคืนจะมีการจุดโคมลอยปล่อยขึ้นสู่ท้องฟ้า เพื่อบูชาพระเกษแก้วจุฬามณี บนสรวงสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ กิจกรรมสำคัญในประเพณียี่เป็ง คือ “การปล่อยโคมลอย” ซึ่งเรียกว่า ว่ำสม หรือว่ำคว้น

โคมลอย คือ โคมที่ทำด้วยกระดาษว่าวที่มีขนาดใหญ่แบบที่มีลักษณะสี่เหลี่ยมเรียก แบบกล่องข้าว ส่วนแบบที่มีลักษณะกลมเรียก อังมดส้ม

การจุดโคมลอยมีด้วยกัน ๒ แบบ คือ แบบที่ปล่อยกลางวัน เรียกว่า ว่ำ จะเน้นตัวโคมที่ทำขึ้นจากกระดาษหลากหลายสีส่น แล้วรมควันจนทำให้โคมลอยขึ้นไปบนฟ้า ซึ่งมักนำเงินหรือสิ่งของบางอย่างใส่ไว้ในโคมด้วยและแบบที่ปล่อยเวลากลางคืน เรียกว่า โคมไฟ ตัวโคมจะทำด้วยกระดาษสีขาวเพื่อให้มองเห็นแสงไฟที่ใช้จุดธูปเทียนเพื่อให้โคมลอยขึ้นไป ซึ่งการจุดโคมตามตำนาน กล่าวว่า ทำเพื่อบูชาพระเกษแก้วจุฬามณี

ประเพณีสิบสองเดือนล้านนาไทย โดย ศาสตราจารย์เกียรติคุณผอ. พยอมยงค์

๑๕๘๐๕๑๖๐๐๖

* ข้อสอบชุดนี้ห้ามนำไปเผยแพร่ เพราะอาจทำให้การทดสอบคลาดเคลื่อนได้

๑. ประเพณีี่เบ้งของชาวล้านนา มีลักษณะคล้ายคลึงกับประเพณีใดของภาคกลาง

ก. ประเพณีแข่งเรือ	ข. ประเพณีโยนบัว
ค. ประเพณีสงกรานต์	ง. ประเพณีลอยกระทง
๒. ข้อใดไม่ได้ปฏิบัติในประเพณีี่เบ้ง

ก. ปล่อยโคมลอย	ข. ฟังเทศน์มหาชาติ
ค. แต่งกายด้วยชุดสีขาว	ง. ประดับตกแต่งอาคารสถานที่
๓. ผู้เขียนบทความนี้มีจุดประสงค์ใด

ก. เพื่อให้เข้าใจความหมายของประเพณีี่เบ้ง	ข. เพื่อเชิญชวนให้บูชาพระเกษแก้วจุฬามณี
ค. เพื่อให้ได้รับความรู้เรื่องวิธีทำโคมลอย	ง. เพื่อให้เข้าใจความเชื่อของชาวล้านนา
๔. ข้อใดคือใจความสำคัญของเรื่องนี้

ก. ประเพณีี่เบ้งเป็นประเพณีของชาวล้านนา จัดขึ้นในวันเพ็ญเดือนสองของทุกปี	ข. ประเพณีี่เบ้งจะมีการปล่อยโคมลอย ๒ แบบ โคมลอยที่ปล่อยกลางวัน เรียกว่า ว่าโคมลอยที่ปล่อยกลางคืน เรียกว่า โคมไฟ
ค. ประเพณีี่เบ้งเป็นประเพณีสำคัญของภาคเหนือ มีการทำบุญ ตกแต่งสถานที่ให้สวยงามลอยเครื่องสักการะแด่ผู้ล่วงลับ และปล่อยโคมลอยเพื่อบูชาพระเกษแก้วจุฬามณี	ง. ประเพณีี่เบ้งจะมีการเทศน์มหาชาติ และประดับตกแต่งบ้านเรือนด้วยต้นกล้วย อ้อย ทางมะพร้าว ดอกไม้ ตุงช่อประทีปและชักโคมี่เบ้งแบบต่างๆ ขึ้นเป็นพุทธบูชา

อ่านเรื่องต่อไปนี แล้วตอบคำถามข้อ ๕-๖

แม่สอนคาถากันขโมย

แม่ปลูกฝังให้รักการทำงาน ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ปลูกพริก มะเขือ ตะไคร้ มะลิ ราตรี สับปะรด กล้วยก็ย้งสอนให้ปลูก แล้วยังสอนคาถากันขโมยให้ด้วยว่า “ถ้านกกินเป็นบุญ คนกินเป็นทาน” ถ้านกกินให้ถือว่าเราเอาบุญ ถ้าคนมันขโมยเอาไปก็ถือว่าให้ทาน

เมื่อคิดได้เช่นนี้แล้ว มันจะไม่ถูกขโมยเลยตลอด ชีวิตมันกลายเป็นทานไปเสียทุกที ถ้าสัตว์มากินก็เอาบุญ ไม่ต้องทำร้ายสัตว์

แม่สอนไว้ : พุทธศาสนิกชน

๕. แม่สอนเรื่องใด

ก. การทำบุญ	ข. การทำความดี
ค. การใช้คาถาป้องกันตัว	ง. การทำงาน และการให้อภัย
๖. จากเรื่องนี้ นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไรถ้าขุ่นบนต้นที่ปลูกอยู่หลังบ้านหายไป ๑ ลูก

ก. ไปแจ้งความที่สถานีตำรวจ	ข. จัดเวรยามเฝ้าระวังตลอดเวลา
ค. ทำตัวตามปกติไม่ใส่ใจเอาความ	ง. ดึงกล้องวงจรปิดทั่วบริเวณบ้าน

* ข้อสอบชุดนี้ห้ามนำไปเผยแพร่ เพราะจะทำให้การทดสอบคลาดเคลื่อนได้

อ่านบทร้อยกรองต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ ๓-๘

อันร่างกาย	รักษาไว้	ให้สะอาด
จะผุสผาต	ถึงจิตใจ	ได้สมหวัง
งามทั้งนอก	ในตลอด	ยอดปลั่ง
เหมือนวางขลัง	ไว้ในตน	พันภัยพาล
เข้าที่ไหน	ใครสมัค	รักเป็นมิตร
เหมือนมีมนตร์	ผูกจิต	จงสมาน
จะกอปรกิจ	ใดใด	ก็ได้การ
เพราะงามใจ	งามงาน	อันเดียวกัน

นิทานร้อยบรรทัด : พลวงสำเร็จวรรณกิจ

๗. “วางขลัง” มีความหมายตรงกับข้อใด
- ก. มีความมานะอดทน ข. มีอำนาจศักดิ์สิทธิ์
ค. มีอาวุธป้องกันตัว ง. มีความลับ
๘. บทร้อยกรองนี้กล่าวถึงเรื่องใด
- ก. การทำงาน ข. การปฏิบัติธรรม
ค. การคบเพื่อน ง. การรักษาความสะอาด
๙. ถ้านักเรียนเห็นว่าขยะในโรงเรียนมีจำนวนมาก จะใช้คำพูดโน้มน้าวใจให้ทุกคนช่วยกันเก็บขยะอย่างไร
- ก. ใครเก็บขยะ ขอให้สอบได้ที่ ๑
ข. ถ้าเก็บขยะฉันจะให้เงินเป็นค่าตอบแทน
ค. ทุกคนต้องช่วยกันเก็บขยะเดี๋ยวนี้ โรงเรียนของเราจะได้สะอาด
ง. โรงเรียนคือบ้านหลังที่สอง โปรดช่วยกันเก็บขยะคนละชิ้น เพื่อให้บ้านน่าอยู่

ใช้กลอนบทนี้ตอบคำถามข้อ ๑๐-๑๑

บัดนั้น	มัจฉานุผู้มีอชฌาฬาย
ได้ฟังอรรถอันตันใจ	บังคมไหว้แล้วตอบว่า
ข้อนี้ขัดสนเป็นพันคิด	พระบิดาจงโปรดเกศี
ด้วยพญาไมยราพอสรี	ได้เลี้ยงลูกนี้จนใหญ่มา
พระคุณดั่งคุณบิดุเรศ	ซึ่งบังเกิดเกศเกศา
อันซึ่งจะบอกมรคา	ดั่งข้าไม่มีกตัญญู
บิดาลงมาทางไหน	ทางนั้นจะไปยังมีอยู่
จงเร่งพินิจพิศดู	ก็จะรู้ด้วยปริชาชาญ

รวมเกียรติ : รัชกาลที่ ๑

* ข้อสอบชุดนี้ห้ามนำไปเผยแพร่ เพราะอาจจะทำให้การทดสอบคลาดเคลื่อนได้

๑๐. บทประพันธ์นี้แสดงให้เห็นว่ามัจฉานุเป็นคนอย่างไร

ก. รักศักดิ์ศรี

ข. อหังการดี

ค. เห็นแก่ตัว

ง. รู้คุณ

๑๑. “บิดาลงมาทางไหน ทางนั้นจะไปยังมีอยู่”
เนื้อความที่มัจฉานุบอกแก่หนุมานเรียกว่าอะไร

ก. อรรถรส

ข. ความนัย

ค. พจมาน

ง. ความลับ

๑๒.

เหม่เหม่ดูคู่อัชชาติสิง
ตัวกูผู้ทรงศักดิ์ดา
มึงดั่งหิ้งห้อยน้อยแสง
ว่าพลางขบเขี้ยวเคี้ยวฟัน

เยอหยิ่งอวดฤทธิ์ว่าแกล้ากล้า
ใต้ฟ้าไม่มีใครเทียมทัน
หรือจะแข่งกับดวงสุริย์ฉัน
แกวงพระขรรค์ออกไล่ราญรอน

รามเกียรติ์ : รัชกาลที่ ๑

จากบทประพันธ์ ไม่ทราบพูดด้วยน้ำเสียงอย่างไร

ก. ยินดี

ข. หมางเมิน

ค. ดูถูก

ง. ประชดประชัน

๑๓.

จะพูดจาปราศรัยกับใครนั้น
ไม่ควรพูดอ้ออึ้งขึ้นมึงกู

อย่าตะคั่นตะคอกให้เคื่องหู
คนจะหลู่ลวงลามไม่ขามใจ

สุภาวดีสอนหญิง : สุนทรภู่

“พูดอ้ออึ้ง” หมายถึงการพูดลักษณะใด

ก. พูดเสียงเบาอยู่ในลำคอ

ข. พูดกระซอกโซกฮาก

ค. พูดเสียงดังฟังชัด

ง. แย่งกันพูด

๑๔.

มีสิ่งพึงประจบให้ครบบาท
จงมักน้อยกินน้อยค่อยบรรจง

อย่าให้ขาดสิ่งของต้องประสงค์
อย่าจ่ายลงให้มากจะยากนาน

สุภาวดีสอนหญิง : สุนทรภู่

ใครนำความรู้จากบทประพันธ์นี้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้เหมาะสม

ก. ดวงใจต่อราคาสินค้าก่อนซื้อทุกครั้ง

ข. ดวงดาวรับประทานอาหารเพียงวันละ ๑ มื้อ

ค. ดวงเดือนชอบซื้อปากกามาเก็บไว้จำนวนมากจนใช้ไม่ทัน

ง. ดวงตาเก็บเงินที่เหลือจากค่าขนมใส่กระป๋องออมสินทุกวัน

๑๕. สุภาสิตสอนหญิงมีคุณค่าด้านใดเด่นชัดที่สุด

ก. คุณค่าทางอารมณ์

ข. คุณค่าทางปัญญา

ค. คุณค่าด้านวรรณศิลป์

ง. คุณค่าด้านสังคมและวัฒนธรรม

๑๖.

เป็นมนุษย์เป็นได้เพราะใจสูง
ถ้าใจต่ำเป็นได้แต่เพียงคน

เหมือนหนึ่งยุงมีดีที่แววชน
ย่อมเสียที่ที่ตนได้เกิดมา

เป็นมนุษย์หรือเป็นคน : พุทธทาสภิกขุ

ข้อใดเป็นลักษณะของผู้ที่มีจิตใจสูง

ก. นำช้างมาเร่ร่อนหากินในเมือง

ข. เก็บขยะบนพื้นระหว่างทางที่เดินผ่านเสมอ

ค. ช่วยแม่ทำงานบ้านแลกกับการซื้อโทรศัพท์มือถือ

ง. นำสุนัขที่ไม่มีเจ้าของจำนวนมากมาเลี้ยงไว้นอกบ้านตนเอง

๑๗. บทประพันธ์ เรื่อง เป็นมนุษย์หรือเป็นคนให้ข้อคิดเกี่ยวกับเรื่องใด

ก. การทำความดี

ข. การเลือกคบเพื่อน

ค. การรักษาความสะอาด

ง. การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล

๑๘. ใครปฏิบัติตนเป็น “ผู้ชนะ” ตามบทประพันธ์ เรื่อง ผู้ชนะ

ก. แดงแข่งขันกีฬาได้รางวัลชนะเลิศ

ข. ฟ้าซื้อโทรศัพท์รุ่นใหม่เป็นคนแรก

ค. เขียวมาโรงเรียนเป็นคนแรกทุกวัน

ง. น้ำตาลตั้งใจอ่านหนังสือจนสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้

๑๙.

เสียสินสวณศักดิ์ไว้
เสียศักดิ์สู่ประสงค์
เสียรู้เร่งดำรง

วงศ์หงส์

สิ่งรู้

ความสัตย์ ไฉนา

ชีพม้วยมรณา

ข้อใดเติมในช่องว่างได้ถูกต้อง

ก. เสียสัตย์อย่าเสียรู้

ข. เสียหน้าอย่าเสียรู้

ค. เสียใจแทบขาดดิน

ง. เสียเกียรติมีอาจรู้

๒๐.

ความรู้ยิ่งล้ำ
คิดค่าควรเมืองนับ
เพราะเหตุจกอยู่กับ
โจรจักเบียนบ่ได้

สินทรัพย์
ยิ่งไฉ่
กายอาต- มานา
ไผหาความรู้

โคลงโลกนิติ

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร

บทอาขยานนี้มีบาทใดไม่ถูกต้อง

ก. บาทที่ ๑

ข. บาทที่ ๒

ค. บาทที่ ๓

ง. บาทที่ ๔

ตอนที่ ๒

ให้นักเรียนวิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำที่ขีดเส้นใต้ในข้อความต่อไปนี้ โดยเขียนคำตอบลงในช่องว่าง นักเรียนต้องตอบถูกต้องทั้งชนิดและหน้าที่ของคำจึงจะได้คะแนนข้อละ ๑ คะแนน (คะแนนเต็ม ๖ คะแนน)

^{๒๑}เขาสีมตาตื่นเพราะเสียงนกกาที่จ้องแจ็กอยู่^{๒๒}นอกหน้าต่าง นาฬิกาที่ผนังห้องบอกเวลา ๕.๐๐ น. แต่ “เอ! ทำไม^{๒๓}ท้องฟ้าสว่างแล้ว อ้าว! ตายจริงนาฬิกา^{๒๔}ตายหรือหรือนี่” เอกลนลานรีบอาบน้ำแต่งตัวไปโรงเรียน^{๒๕}ทันที เมื่อมาถึงโรงเรียน ชงชาติได้เชิญขึ้นสู่ยอดเสาเรียบร้อยแล้ว ^{๒๖}และเป็นครั้งแรกในชีวิตการเป็นนักเรียนที่เอกมาโรงเรียนสาย ต้องมายืนหน้าเจื่อนอยู่หน้าโรงเรียนก็เพราะฟุตบอลโลกทำเหตุแท้ ๆ เชียว

๒๑. _____ ทำหน้าที่ _____
๒๒. _____ ทำหน้าที่ _____
๒๓. _____ ทำหน้าที่ _____
๒๔. _____ ทำหน้าที่ _____
๒๕. _____ ทำหน้าที่ _____
๒๖. _____ ทำหน้าที่ _____

ตอนที่ ๓

ให้นักเรียนแต่งคำขวัญต่อจากวรรคแรกให้สมบูรณ์ โดยคำขวัญนี้ต้องมีความยาวทั้งหมดไม่เกิน ๑๘ คำ (คะแนนเต็ม ๔ คะแนน)

๒๗. แต่งกายด้วยผ้าไทย _____

* ข้อสอบชุดนี้ห้ามนำไปเผยแพร่ เพราะอาจทำให้การทดสอบคลาดเคลื่อนได้